

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Research) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุชาย โดยปัจจัยที่นำมาศึกษาประกอบด้วย การรับรู้ภาวะสุขภาพ ทักษะการสื่อสารเพศสัมพันธ์ และสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส โดยมีรายละเอียดของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุชายที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดอ่างทอง และสถานภาพสมรสคู่ จำนวน 1,481 ราย ซึ่งจำนวนประชากรนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุจากทะเบียนรายชื่อสมาชิกชมรมผู้สูงอายุของสำนักงานเทศบาลในจังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2554

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุชายที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดอ่างทอง ที่สุ่มจากประชากร โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

1. มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เพศชาย สถานภาพสมรสคู่ และพำนักอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส
2. สามารถได้ยินและสื่อสารได้ด้วยภาษาไทยเข้าใจ
3. ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่าอำนาจทดสอบ ซึ่งกำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ระดับอำนาจทำนาย (Power Analysis) เท่ากับ .80 และจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่สามารถหาค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปร (Effect Size) ได้ จึงใช้ Effect Size เท่ากับ .25 ซึ่งเป็นค่ากลาง เนื่องจากงานวิจัยทางการแพทย์บางส่วนใหญ่ (52.7%) มีค่า Effect Size < .30 (Polit & Sherman, 1999) เปิดตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Polit and Hungler (1999) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 126 ราย

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2550) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1. จัดกลุ่มอำเภอของจังหวัดอ่างทองออกเป็นชั้นของความเจริญตามเกณฑ์ที่กรมการปกครองกำหนดไว้ โดยพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากร เศรษฐกิจ ความสะดวกของการคมนาคม และความเจริญด้านอื่น ๆ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่มีลักษณะครอบคลุมประชากรผู้สูงอายุทั้งจังหวัด ดังต่อไปนี้

- 1.1 อำเภอชั้นหนึ่ง มี 2 อำเภอ คือ อำเภอเมืองอ่างทอง และอำเภอวิเศษชัยชาญ
- 1.2 อำเภอชั้นสอง ไม่มีอำเภอใดในจังหวัดอ่างทองเข้าเกณฑ์อำเภอชั้นสอง
- 1.3 อำเภอชั้นสาม มี 5 อำเภอ คือ อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอแสวงหา อำเภอไชโย และอำเภอสามโก้

2. สำรวจจำนวนผู้สูงอายุชาย ซึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดอ่างทอง และสถานภาพสมรสคู่ ในปี พ.ศ. 2553 ของทั้งเจ็ดอำเภอ พบว่ามีจำนวน 1,481 ราย ซึ่งเป็นผู้สูงอายุจากอำเภอเมืองอ่างทอง 272 ราย อำเภอวิเศษชัยชาญ 281 ราย อำเภอโพธิ์ทอง 171 ราย อำเภอป่าโมก 184 ราย อำเภอแสวงหา 67 ราย อำเภอไชโย 304 ราย และอำเภอสามโก้ 202 ราย

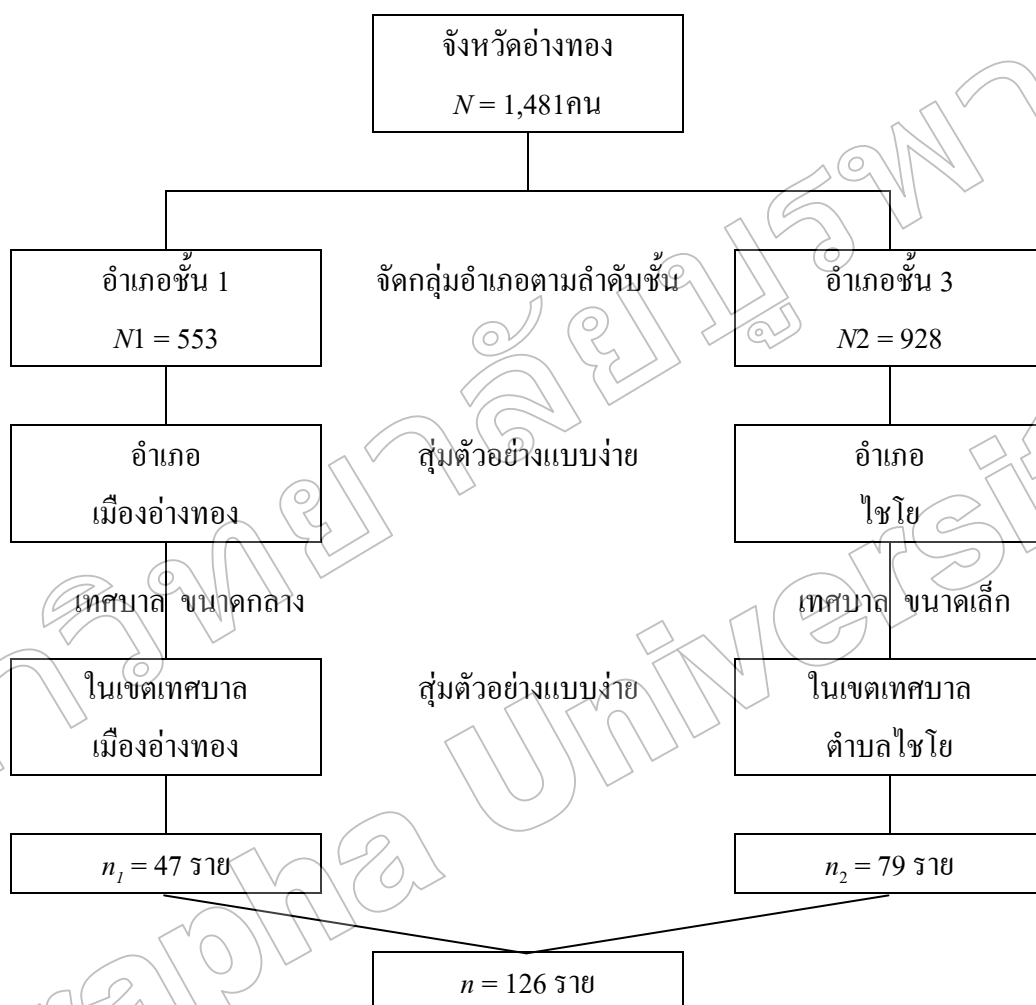
3. เลือกอำเภอที่เป็นตัวแทนในแต่ละชั้นของอำเภอ โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากแบบไม่มีการแทนที่จากชั้นของอำเภอ ที่แบ่งไว้ในข้อที่ 1 ชั้นละ 1 อำเภอ อำเภอที่เป็นตัวแทนของอำเภอชั้นหนึ่ง ได้แก่ อำเภอเมืองอ่างทอง ซึ่งมีเฉพาะเทศบาลขนาดกลางจำนวน 1 แห่ง เนื่องจากลักษณะของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอชั้นสามมีความคล้ายคลึงกันมากทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ จึงเลือกอำเภอที่เป็นตัวแทนของอำเภอชั้นสามเพียงหนึ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอไชโย ซึ่งมีเฉพาะเทศบาลขนาดเล็กจำนวน 2 แห่ง เพื่อให้ครอบคลุมผู้สูงอายุในแต่ละเขตของเทศบาลที่มีความแตกต่างทางด้านลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ อาจส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุได้ โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- 3.1 เทศบาลขนาดกลาง หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ในเขตเมือง
- 3.2 เทศบาลขนาดเล็ก หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ในเขตชนบท

4. อำเภอตัวอย่างที่สุ่มได้ในข้อ 3 สุ่มเลือกเทศบาลขนาดเล็ก 1 แห่ง ด้วยวิธีจับสลากได้พื้นที่เขตเทศบาลตำบลไชโย เนื่องจากเทศบาลขนาดกลางมี 1 แห่งจึงไม่ทำการสุ่ม

5. คำนวณจำนวนตัวอย่างจากแต่ละเขตคิดตามสัดส่วนของประชากร ประกอบด้วยเทศบาลเมืองอ่างทองจำนวน 47 ราย และเทศบาลตำบลไชโยจำนวน 79 ราย รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 126 ราย

6. สุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ โดยวิธีการจับสลากแบบไม่มีการแทนที่ ตามจำนวนที่ระบุไว้ในข้อ 5 ในแต่ละท้องถิ่น (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น คำนวณจำนวนตัวอย่างจากแต่ละเขต คิดตามสัดส่วนของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ แบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพ แบบสอบถามทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความเพียงพอของรายได้ และโรคประจำตัว

2. แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้วัดระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่มีกับคู่สมรส โดยแบบสอบถามจะครอบคลุมความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ทั้งในด้านการร่วมเพศ และกิจกรรมที่ไม่มีการร่วมเพศ จำนวน 15 ข้อ นำไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุชาย ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 โดยลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การให้คะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำตอบ	คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	5
พึงพอใจมาก	4
พึงพอใจปานกลาง	3
พึงพอใจน้อย	2
พึงพอใจน้อยที่สุด	1

การแปลผล หลังจากนำคะแนนทุกข้อมารวมกัน มีคะแนนตั้งแต่ 15-75 คะแนน โดยแบ่งคะแนนเป็น 3 ช่วง ใช้วิธีนำคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนชั้น (เพชรร้อยสิงห์ช่างชัย, 2549) และกำหนดระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์เป็น 3 ระดับ ได้ดังนี้

คะแนน 57-75 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์สูง

คะแนน 36-56 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ปานกลาง

คะแนน 15-35 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ต่ำ

3. แบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ Mossey and Shapiro (1982) ซึ่งนำมาใช้และแปลโดย วันดี แยมจันทร์ฉาย (2538) ศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างการรับรู้สมรรถนะของตนเอง การรับรู้ภาวะสุขภาพกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะสุขภาพในปัจจุบันประกอบด้วยข้อคำถาม 1 ข้อ โดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ประเมินภาวะสุขภาพของตนเองตามความคิดเห็นหรือความรู้สึกโดยทั่วไปว่า ภาวะสุขภาพของตนอยู่ในระดับใด ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ หรือไม่ดี แบบสอบถามนี้เป็นที่นิยมใช้ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่ง วันดี เข็มจันทร์ฉาย (2538) ได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

สุขภาพดีมาก	ให้	4	คะแนน
สุขภาพดี	ให้	3	คะแนน
สุขภาพพอใช้	ให้	2	คะแนน
สุขภาพไม่ดี	ให้	1	คะแนน

4. แบบสอบถามทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยดัดแปลงมาจาก

แบบสอบถามด้านทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุของ สุทธิราภรณ์ ปานแก้ว (2548) ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของ Johnson (1999 อ้างถึงใน สิริสุดา ชาวคำเขต, 2545) ศึกษาทัศนคติ พฤติกรรม ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์ ในผู้สูงอายุที่เข้ารับบริการ ณ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบจำนวน 17 ข้อ ซึ่งสุทธิราภรณ์ ปานแก้วได้นำไปใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นสมาชิกศูนย์ส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 200 ราย หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 เพื่อให้สอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาผู้วิจัยได้ปรับภาษาข้อคำถามข้อที่ 1, 2, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15 และข้อที่ 16 โดยลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นทั้งหมด
เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ผู้ตอบไม่แน่ใจกับข้อคำถามนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นทั้งหมด

การให้คะแนนแบบสอบถามทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ ซึ่งมีข้อคำถามทางบวก 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 6, 9, 11 และข้อที่ 15 ข้อคำถามทางลบ 11 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 16 และข้อที่ 17 ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำตอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การแปลผลคะแนน หลังจากนำคะแนนทุกข้อมารวมกัน มีคะแนนตั้งแต่ 17-85 คะแนน โดยแบ่งคะแนนเป็น 3 ช่วง ใช้วิธีนำคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนชั้น (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2549) และกำหนดระดับทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ เป็น 3 ด้าน ดังนี้

คะแนน 63-85 หมายถึง มีทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ดี

คะแนน 40-62 หมายถึง มีทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ปานกลาง

คะแนน 17-39 หมายถึง มีทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่ดี

5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยดัดแปลงมาจาก

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของ ชวนชม พิษพันธ์ไพศาล (2542) ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของ Arkoff (1968) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสกับความเครียดของผู้สูงอายุที่สูญเสียคู่สมรสซึ่งชวนชม พิษพันธ์ไพศาล ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง 40 ราย หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 แบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่ประเมินความสอดคล้องของความคิดในการดำเนินชีวิต ความรับผิดชอบร่วมกันของคู่สมรส และการไม่มีความขัดแย้งในเรื่องเพศ ทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายด้านบวก 11 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13 และข้อที่ 15 ข้อความที่มีความหมายด้านลบ 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 6, 9, 10 และข้อที่ 14 ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นเกิดขึ้นอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้งของการมีชีวิตคู่ของผู้สูงอายุ

บางครั้ง หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นเกิดขึ้นไม่เกินเดือนละ 1 ครั้งของการมีชีวิตคู่ของผู้สูงอายุ

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวไม่เกินกว่า 3 เดือน 1 ครั้ง
ของการมีชีวิตของผู้สูงอายุ

ไม่เคยเลย หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นไม่เคยเกิดขึ้นเลยตลอดการมีชีวิตของผู้สูงอายุ
การให้คะแนนแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้สูงอายุ ซึ่งกำหนด
เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำตอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เป็นประจำ	4	1
บางครั้ง	3	2
นาน ๆ ครั้ง	2	3
ไม่เคยเลย	1	4

การแปลผลคะแนน หลังจากนำคะแนนทุกข้อมารวมกัน มีคะแนนตั้งแต่ 15-60 คะแนน
โดยแบ่งคะแนนเป็น 3 ช่วง ใช้วิธีนำคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนชั้น
(เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2549) และกำหนดระดับสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 46-60	คะแนน	แสดงว่า	มีสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสดี
คะแนน 30-45	คะแนน	แสดงว่า	มีสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสปานกลาง
คะแนน 15-29	คะแนน	แสดงว่า	มีสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสไม่ดี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยกำหนดการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ แบบสอบถาม
ทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้สูงอายุ
ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง
และความครอบคลุมของเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเพศ 1 ท่าน
พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 ท่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา 1 ท่าน
และอาจารย์พยาบาลผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 2 ท่าน หลังจากนั้น จึงได้นำมาปรับปรุง
แก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาเลือกใช้ข้อคำถามที่มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเท่ากับ
หรือมากกว่า 4 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่าเหมาะสม ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และคำนวณหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์
ของผู้สูงอายุ แบบสอบถามทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ และแบบสอบถามสัมพันธภาพ

ระหว่างคู่สมรสของผู้สูงอายุ ได้เท่ากับ .73, .72 และ .88 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Burns & Grove, 2005) เมื่อมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้แล้ว จึงนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือต่อไป

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ แบบสอบถามทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้สูงอายุ ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุชายที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างที่เขตเทศบาลตำบลแสวงหา จำนวน 30 ราย แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ แบบสอบถามทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของผู้สูงอายุ เท่ากับ .98, .81 และ .80 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Burns & Grove, 2005)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิจารณาและได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยได้เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2554
2. ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการวิจัยต่อส่วนรวม ขั้นตอนการเก็บข้อมูล สิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ การเข้าร่วมวิจัยโดยไม่มีการบังคับใด ๆ และไม่มีผลต่อการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ การเก็บข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ การจัดซื้อกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถามมีผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถรู้ได้ หากกลุ่มตัวอย่างไม่สบายใจในการเข้าร่วมการวิจัยสามารถยุติจากการวิจัยได้โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผล การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่ จะนำเสนอในภาพรวมและนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้มอบเอกสารชี้แจงข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านรายละเอียดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ
3. ให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เมื่อตัดสินใจให้ความร่วมมือ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการให้ผู้สูงอายุชาย สถานภาพสมรสคู่ และพำนักอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส ซึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอ่างทอง และเขตเทศบาลตำบลไชโย ตอบแบบสอบถามระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมผู้ช่วยวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 ท่าน เป็นพยาบาลวิชาชีพชำนาญการประจำคลินิกจิตเวชโรงพยาบาลอ่างทอง ซึ่งเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านการพยาบาลจิตเวชและมีประสบการณ์ทำงานวิจัย จำนวน 2 ท่าน และพยาบาลวิชาชีพชำนาญการที่ทำงานในคลินิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลแสลงทอง ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรเฉพาะทางด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ และเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุเป็นอย่างดี จำนวน 1 ท่าน ผู้วิจัยได้เตรียมผู้ช่วยวิจัยโดย อธิบายสาระสำคัญของการวิจัยวัตถุประสงค์ การวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อธิบายรายละเอียดของเครื่องมือทุกชุด เช่น ความหมาย วิธีการให้คะแนนของแบบสอบถามทุกส่วนอย่างละเอียด อธิบายและสาธิตวิธีการเก็บข้อมูลแก่ผู้ช่วยวิจัย เริ่มตั้งแต่ การแนะนำตัว การชี้แจงวัตถุประสงค์ การขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย และการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ช่วยวิจัยทดลองใช้แบบสอบถาม โดยทดลองใช้กับผู้สูงอายุชายที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย เพื่อช่วยให้ผู้ช่วยวิจัยมีความเข้าใจและสามารถใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง

2. ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการแจ้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่เกี่ยวข้องทราบ

2.2 ภายหลังได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตลาดกรวด และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไชโย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย รายละเอียดในการเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยให้ช่วยในการติดต่อประสานงานกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมทั้งขอรายชื่อและที่อยู่ของผู้สูงอายุ เพื่อสามารถคัดเลือก และสุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

2.3 นัดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และขอความร่วมมือในการนัดหมายผู้สูงอายุ

2.4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย พบผู้สูงอายุตามรายชื่อที่สุ่มไว้ในวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2554 และวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 เวลา 9.00 น.-10.30 น. ซึ่งตรงกับทางสำนักงานเทศบาลจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุประจำเดือน และก่อนที่ผู้สูงอายุจะเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย เมื่อผู้สูงอายุให้ความร่วมมือ จึงดำเนินการนำผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าไปนั่งตอบแบบสอบถามภายในอาคารอเนกประสงค์ของสำนักงานเทศบาล เพื่อความเป็นส่วนตัวโดยจัดเก้าอี้แต่ละตัวให้มีระยะห่างจากกันประมาณ 1 เมตร และภายในอาคารอเนกประสงค์มีเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเท่านั้น สำหรับผู้สูงอายุ 2 ราย ที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ผู้ช่วยวิจัยผู้ชายได้ทำการสัมภาษณ์ แยกออกจากกลุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง/คน

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของข้อมูลครบทั้ง 5 ส่วน จากนั้นรวบรวมคะแนนก่อนจะนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติตามที่วางแผนไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ลงรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ผลโดยคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา โรคประจำตัว และความพึงพอใจของรายได้ นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ และรายได้ นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์การรับรู้ภาวะสุขภาพ ทศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุชาย นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับของคะแนน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ ซึ่งมีระดับการวัดเป็นมาตราอันดับ (Ordinal Scale) กับความพึงพอใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของผู้สูงอายุชาย โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนแรงค์ ออเดอร์ (Spearman's Rank Order Correlation Coefficients) ส่วนปัจจัยด้านทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ และสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสมีระดับการวัดเป็นมาตราระดับช่วง (Interval Scale) จึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficients) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05